

«Сейфуллин оқулары – 18: «Жастар және ғылым – болашаққа көзқарас» халықаралық ғылыми - практикалық конференция материалдары = Материалы международной научно-практической конференции «Сейфуллинские чтения – 18: « Молодежь и наука – взгляд в будущее» - 2022.- Т.ІІ, Ч.ІІІ. – Б.102-104

КӨП ФУНКЦИОНАЛДЫ ЖАСТАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ КӨЛЕМДІ-ЖОСПАРЛЫҚ ШЕШІМДЕРІ

Ораз А.Е., 5 курс студенті

С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Нұр-Сұлтан қ.

Жастар шығармашылығының көпфункционалды орталығы (ЖШКО) – бұл әр түрлі саладағы жас мамандардың кәсіби дамуы мен өзара іс-қимылына ықпал ететін «көпкәсіптік» білім беру кеңістігі.

ЖШКО мәтініндегі жас мамандар - бұл ҚР Еңбек кодексімен белгіленгеннен әлдеқайда кең тұлғалар тобы, кәсіптік білім алған немесе алып жатқан, өзінің кәсіптік қызметімен айналысуды жалғастыратын отыз бес жасқа дейінгі жастар. Шығармашылық

- өнер және ғылыми еңбектерде жаңа нәрсені іздеумен байланысатын кез-келген қызмет. Білім саласы жастар арасында танымал. Жастардың басты ерекшелігіне тән қасиет

- қызығушылықтарының жан-жақтылығы. Әр түрлі іс-шараларға көзделген осындай тартымдылықты ынталандыру қажет, сондықтан ЖШКО-да «ғылым-өнердің» барлық түрлерін дамыту қажет: бейнелеу және бейнелеу емес өнері, ойын-сауық, жаратылыстану ғылымдары, техникалық ғылымдар, әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар.

Алматы қаласын "жастар қаласы" деп атайды. Бұл жас тұрғындардың көптігіне, қала тұрғындарының жиырма пайызына [1], сондай-ақ ҚР-дағы ең үздік білім беру мекемелерінің көптігіне байланысты. Соңғы жылдары Алматыда жастар саясаты белсенді жүргізілуде, оның ішінде жалпы және тар бағыттағы пәндер танымалдылыққа ие болып жатқан жастар орталықтарын дамытуға қаржыландыру бөлінуде.

Отандық зерттеушілердің пікірі бойынша, Қазақстанда шығармашылық өнімдер мен қызметтерді өндіретін салалардың үлесі басқа елдермен салыстырғанда өте төмен, сапалы шығармашылық өнімдердің тапшылығы бар. Бұл ретте креативті кластерлердің саны ұлғаюда, ал олардың қызметі қалалық мәдени ортаның қалыптасуына көбірек әсер етуде [2].

ЖШКО-да қазіргі уақытта жастар арасында өзекті салаларда жас мамандар мен студенттердің шығармашылық әлеуетін іске асыру және дамыту үшін жағдайлар жасалған. ЖШКО өнер мен ғылымның түрлі бағыттарының өзара кәсіби талқылаулар мен жалпы білім беру іс-шараларын өткізу үшін алаң болып қолданыла алады. Осылайша орталық - Қазақстандық жас мамандардың кәсіби деңгейін көтеруге ықпал етеді. Сондай-ақ қызметтің жаңа салаларының пайда болуы үшін қолайлы жағдайлар жасайды, бұл салауатты қоршаған ортаны қалыптастыру үшін қажетті қалалық ортаның

басты функцияларының бірі болып табылады [3].

ЖШКО функционалдык басымдықтарының эволюциясы.

Жаратылыстану ғылымдары, кибернетика, ақпараттық технологиялар салаларындағы соңғы жаңалықтар аясында біз қазіргі жас мамандарға қызықты болатын және жақын арада қызықшылық танытатын салаларды анықтай аламыз. Осыған және өнердің өшпейтін өзектілігін ескере отырып, «өнер-ғылым» түрлер негізінде ЖШКО-ның келесі функционалды басымдықтарын бөліп көрсетуге болады:

- бейнелеу өнері (стрит-арт, фотография, диджитал-арт);
- ойын-сауық өнері (киноиндустрия, театр және эстрада бағыттары);
- бейнелеу емес өнер (сәулет, дизайн, әдебиет, музыка, хореография);
- жаратылыстану ғылымдары (климатология, астрофизика, химия, астрономия және т. б.);
- техникалық ғылымдар (робототехника, бионика, IT-индустрия);
- әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар (психология, педагогика, қоғам туралы ғылымдар).

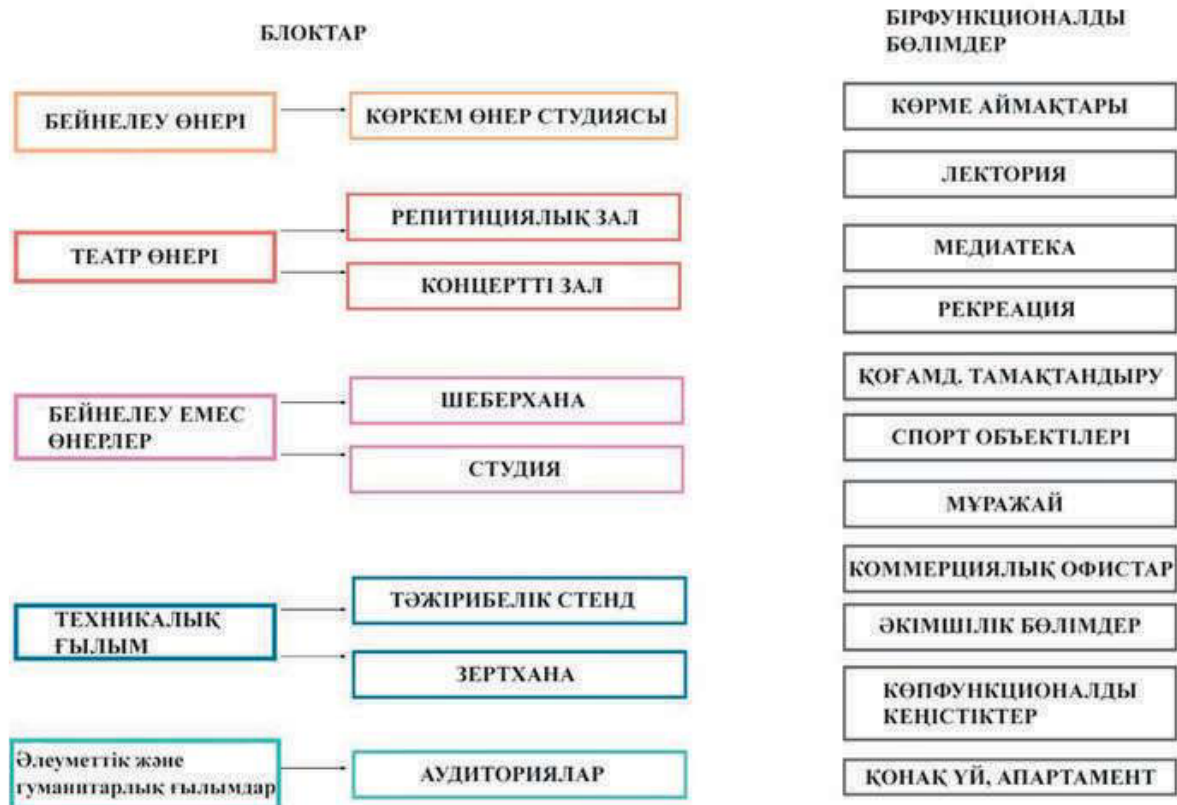
Түрлі салалардағы мамандардың қазіргі өзара іс-қимылын дамыту және жаңа пәнаралық жобаларды құру қажеттілігін ескере отырып, ЖШКО мынадай қалыптастыру қағидаттарына сәйкес келуі тиіс:

- әртүрлі функционалдык блоктардың байланысы мен өзара іс-қимылын қамтамасыз ету;
- әртүрлі сала мамандарының өзара іс-қимылының динамикалық құрылымын құру үшін кеңістіктің трансформациялануы;
- білім беру және шығармашылық үдерістерде тәжірибелі мамандар мен қалалық әкімшіліктің тартылуы - орталықтағы жас мамандардың білімін практикалық қолдануға мүмкіндік береді. Сондай-ақ ең тартылған мамандарды дамыту.
- орталықтың қала тұрғындары үшін қолжетімділігі мен ашықтығы қала маңындағы аумақты дамытуға ықпал ететін болады.

Функционалдык басымдықтардың жіктелуіне сүйене отырып және ЖШКО-ны қалыптастыру принциптерін ескере отыра, ЖШКО-ның принциптік схемасын атап өтеміз (сур.1).

Бұл схема функционалды блоктар арасында буферлік аймақтар құру қажеттілігін көрсетеді. Ұйымдастырылмайтын бөлмелерден тұратын бұл буферлік аймақтар блоктардың байланысы ретінде қызмет етеді және әртүрлі салалардағы мамандардың байланысуына және өзара әрекеттесуіне қамтамасыз етеді.

Сәулет – ғылым мен өнердің әртүрлі салаларын біріктіретін жан-жақты орта ретінде қызмет етеді. Орталықтың айқын архитектуралық бейнесі жас мамандардың қызметінде шығармашылық тәсілге ықпал етеді [4].

Сурет 1. ЖШКО қағидаттық схемасы

ЖШКО жастар кәсіби қоғамдастығын дамытуға қосқан үлесінен басқа, негізгі міндеттердің көп қырлылығы мен ілеспе функциялардың әртүрлілігіне байланысты аумақтар мен қалалық мәдени ортаны дамытудың катализаторы болуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1 Данные Бюро национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам РК на 2020 год. <https://stat.gov.kz/> (дата обращения 15.03.2022)/

2 Гордин В.Э., Кузьмина К.А., Никольская М.В. Анализ образовательного потенциала креативных пространств // Международный журнал исследований культуры, 2017. 1 (26).

3 Джекобс Д. Смерть и жизнь больших американских городов. М.: Новое издательство, 2011. 460 с.

4 Sigrid; Kilian, Axel; et al.COMPUTER-AIDED DESIGN Volume: 61 Special Issue: SI Pag-es: 2-12 Published: APR 2015

Ғылыми жетекші: аға оқытушы Есенбаев А.М.